

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ

SAHTE DİŞHEKİMLİĞİ İLE MÜCADELE YÖNTEMLERİ REHBERİ

HAZİRAN 2001

İÇİNDEKİLER

Sahte Dişhekimleri 5
Sahte Dişhekimliği ile Mücadele 7
Sahte Dişhekimleri Kimlerdir? 9
Sahte Dişhekimliği ile Mücadelenin Hukuksal Boyutu 9
Sağlık Sorunlarının Çözümü için Temel Kriterler 10
Sahte Dişhekimliği İle Mücadelede İçin Sorumluluk Kimlerdedir? 11
Sahte Dişhekimliği İle Mücadelede Sağlık Bakanlığı'nca Alınabilecek Önlemler 11
İl Sağlık Müdürlükleri Neler Yapabilirler? 12
Dişhekimleri Odaları Neler Yapabilirler? 13
Dişhekimleri Bireysel Olarak Sahte Dişhekimliğine Karşı Neler Yapabilirler? 14
Defterdarlıklar Neler Yapabilirler? 14
Valilikten Emniyet Görevlileri Temini 14
Belediyelerin Sahte Dişhekimliği İle Mücadelede Yetkileri 14
Köy Muhtarlarının Yetkileri 15
Sahte Dişhekiminin Tespiti Nasıl Yapılır? 15
Laboratuarlarda Sahte Dişhekimlerine Protez Yapılması Önlenmelidir 16
Odalarda Sahte Dişhekimliği İle Mücadele Amaçlı Bulundurulacak Dosyalar 16
Oda Avukatı 16
Sahte Dişhekimi Nereye Ve Nasıl Şikayet Edilmelidir? 16
Sahte Dişhekimi Tespitine Kimler Gitmeli? 17
Sahte Dişhekimi Tespitine Giderken Bulundurulması Gerekenler 17
Sahte Dişhekiminin Alet Ve Malzemelerine El Konulması 18
Sahte Dişhekiminin İş Yeri Mühürlenirken İş Yerinde Alınması Gerekli Tedbirler 18
Davaların 3575 Sayılı Sasaya Göre Açılması 18
İl Sağlık Müdürlüğü'ne (örnek 1) 19
Onay belgesi (örnek 2) 20
Polis temini için Valilik oluru (örnek 3) 21
Tutanak (örnek 4) 22

Sahte Dişhekimleri....

Dişhekimlerinin bir arada bulunduğu her çeşit ortamda en çok konuşulan, üzerinde tartışılan sorunlardan biri de "sahte dişhekimliği" sorunudur.

Devamlı şikayet ettiğimiz, her yönüyle yıllardır gündemimizin en ön sırasında yer alan, tanımlarken değişik isimlerle adlandırdığımız (dişçi, teknisyen, sahte dişçi, sahte dişhekimi v.s. gibi) bu işi kendisine meslek edinmiş kişilerle mücadelede, bazı odalarımızın çabalarıyla belirli bir noktaya ulaşılmış olsa da, bu güne kadar ülke genelinde ne yazık ki yeterince başarılı olunamamıştır.

Üzerinde çok tartışılmış olmasına rağmen, sahte dişhekimliği olgusu, ülkemizde tüm boyutları ile ele alınıp, irdelenmemiştir. Daha çok dişhekimlerinin sorunu olarak görülmektedir. Oysa, sonuçları itibariyle bir toplum sağlığı sorunudur ve toplumun tüm kesimleri tarafından ele alınıp değerlendirilmelidir. Halkımıza verdiği zararlar ortaya konmalı ve toplumumuz çeşitli iletişim ve eğitim araçlarıyla uyarılıp, korunmalıdır.

TDB 8.Olağan Genel Kurulunda "Sahte Dişhekimleri ile Mücadele" konusunda TDB Merkez Yönetim Kurulu tarafından ulusal düzeyde bir politika oluşturulması kararı alınmış ve bu karar doğrultusunda Sahte Dişhekimliği ile Mücadele Çalışma Grubu kurulmuştur. Çalışma grubu bu mücadele için gerekli olan bir başvuru kitapçığı hazırlamış ve odalarımızın görüş ve önerileri doğrultusunda hazırlanan bu kitapçığa Merkez Yönetim Kurulumuz tarafından son şekli verilerek basımı gerçekleştirilmiştir.

Bu kitapçığın hazırlanmasında emeği geçen; Sahte Dişhekimliği Mücadele Çalışma Grubu üyesi meslektaşlarımız Asım Savaş, Abdurrahman Doğulu, Adnan Mısırlıoğlu, Ünal Kaçar, Akın Arkün ve Aziz Avcıoğlu ile sorumlu Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Tamer Taşkan'a teşekkür ederiz.

Bir toplum sağlığı sorunu olarak ele aldığımız sahte dişhekimliği konusunda ne tür mücadele verilebileceğini anlatan bu kitapçığın konu ile ilgili tüm kişi ve kurumlara faydalı olacağı inancındayız.

Türk Dişhekimleri Birliği
Merkez Yönetim Kurulu

Sahte Dişhekimliği ile Mücadele

Hekimlik mesleği uzun bir akademik eğitim sonucu elde edilen ve bir diploma aracılığıyla uygulanabilen profesyonel bir meslektir.

Hekimlerin görevi sadece insan sağlığını korumak ve hastalıkları tedavi etmek değil, aynı zamanda toplumun sağlık düzeyini daha üst seviyelere çıkarmaktır.

Meslek ilkelerinin uygulanmasında, hekimlerin ortak çatısı olan meslek örgütleri sorumludur.

Türk Dişhekimleri Birliği ülkemizdeki yaklaşık 20.000 (yirmibin) dişhekiminin ortak sesidir. TDB dişhekimlerinin ortak çıkarlarını koruyup kollayan bir meslek birliği olmasının yanı sıra kendisini toplumun ağız diş sağlığı sorunlarının çözümünden de sorumlu hisseder ve bunun gereklerini yerine getirir.

Sahte dişhekimliği, dişhekimliği ortamında çok konuşulmasına rağmen; konunun sosyolojik olarak tartışılarak bütün boyutlarıyla ele alındığı entellektüel bir ortam ne yazık ki bu güne kadar oluşmamıştır. Bildiğimiz kadarıyla bu konuda yayınlanan akademik bir çalışmada yoktur.

Dişhekimleri mesleklerini dişhekimliği diplomasının kendilerine sağladığı yetkilerle, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair kanun ve 3224 sayılı Türk Dişhekimleri Birliği Kanunu çerçevesinde uygularlar.

Ağız diş çene ve komşu dokuların hastalıklarının tanı ve tedavilerini gerçekleştiren dişhekimleri, mesleklerini uygularken aynı zamanda mesleğin ilkelerini koruyan, ortak disiplin ve etik değerlerini geliştiren örnek bir birey olarak topluma karşı sorumluluklarını da yerine getirirler.

Az gelişmiş ülkelerde bir çok konuda olduğu gibi, dişhekimlerinin uğraşı olan ağız-diş sağlığı alanında da diplomasız ve eğitimsiz sahte meslek icracıları toplumun eğitim eksikliğinden faydalanarak, faaliyet göstermektedirler.

Gerekli bilgi ve eğitimden yoksun ve toplumsal sorumluluk taşımayan, ticari kaygı dışında başka bir amaç gütmeyen ve uygulamaları ile toplum sağlığı açısından her yönüyle bir tehdit oluşturan bu "sahtecilerle" mücadele etmek, her türlü yasadışı işte olduğu gibi oldukça zordur.

Yasal sınırların dışında uygulama alanı bulduğu için engellenmesi de devlet sorumluluğundadır. Yani bunları önlemek bizzat devletin görevidir.

Yasadışı faaliyet gösteren herkese uygulanan hukuk kuralları "toplum çıkarı" gereği sahte dişhekimlerine karşı da ihmal edilmeden uygulanmalıdır. Kamu görevlilerinin bu yasal zorunluluğu yerine getirmemeleri, görevi ihmal ve suistimal kapsamına girerek kendilerini suçlu duruma düşürür.

Hekimlik formasyonu olmayan bu kişiler; dişhekimliği uygulamalarındaki komplikasyonları bilmedikleri ve bunlara ait tedbirleri almadıkları için hastaların hayatlarını tehlikeye atmakta, sterilizasyon ve hijyen kavramlarını bilmedikleri için de toplum sağlığı açısından çok büyük önem taşıyan Hepatit, AIDS, Tüberküloz gibi bulaşıcı hastalıkların yayılmasında en önemli etken olmaktadırlar.

Sonuç olarak "sahte dişhekimliği" hastaların bütçesi ve sağlığıyla, daha da önemlisi tüm toplumun sağlığıyla oynayan, yasadışı "sahte bir meslek"tir.

Bilinçli mücadele zorunludur.

SAHTE DİŞHEKİMLERİ KİMLERDİR?

- Asıl mesleği diş protez teknisyenliği olduğu halde, laboratuvar ortamında oluşturduğu ilave diş üniti ve bazı malzemelerle, hastaların protez ihtiyaçlarını doğrudan hastaya müdahale ederek gidermeye çalışanlar.
- Diş teknisyeni unvan ve belgesi olmamasına rağmen, aynı anda sahte diş protez teknisyenliği ve sahte dişhekimliği yapanlar.
- Sağlık kabinlerinde iğne, pansuman v.s yapmanın yanı sıra diş çekimi yapanlar.
- Bir muayenehane ortamı yaratarak, kendisini topluma dişhekimi diye tanıtıp, sahte dişhekimliği yapanlar.
- Bir dişhekimi ile anlaşarak, dişhekimi diplomasını ücret karşılığı kiralayıp sahte dişhekimliği yapanlar.
- Sosyo-kültürel ve ekonomik olanakları kısıtlı yörelerde gezerek (mahalle ve köyleri elinde çantası ile dolaşarak) diş çekimi yapan ve çağ dışı protezleri topluma pazarlayanlar.
- Berber, nalbant, demirci v.s gibi mesleklerin sahibi olup, diş çekimi ve başka bazı cerrahi müdahaleleri uygulayanlar.

SAHTE DİŞHEKİMLİĞİ İLE MÜCADELENİN HUKUKSAL BOYUTU

Ağız-diş hastalıklarının tanı ve tedavisine olanak sağlayan yasa; "1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun"dur. İlgili yasa, dişhekimi unvan ve yetkilerini T.C. Dişhekimliği Fakültelerinden diploma alan kişilerin kullanımına imkan tanımaktadır. Dolayısıyla, Dişhekimliği Fakültesi mezunu olmayan kişilerin, hastalara tedavi amaçlı dahi olsa müdahale etmelerini, Türk Ceza Kanununun yaralamaya sebebiyet verme ile ilgili maddeleriyle sorumlu tutmaktadır.

- 1989 tarih ve 3575 sayılı 1219 sayılı kanunun 41inci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanunun 1inci maddesine göre "kişisel çıkar amacı olmasa bile diplomasız olarak dişhekimliği mesleğine ilişkin herhangi bir muayene veya müdahale yapan, dişhekimliği klinik hizmetleri ile ilgili işyeri açan, dişhekimliği veya diş protez teknisyenliği ile ilgili ağız veya çene yüz protezleri ile ortodontik tedavi aygıtlarını imal eden veya imal ederek satan kimselerin meslek icrası durdurulur, işyerlerinde bulundurdukları dişhekimliği ile ilgili araç ve gereçleri müsadere olunur ve bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bu suretle meslek icrası sonucunda Türk Ceza Kanunu itibari ile daha ağır cezayı müstelaim bir fiil işlenmiş olduğu takdirde o fiile mahsus ceza verilir."

- 1989 tarih ve 3575 sayılı kanunun ek 7inci maddesine göre "diş protez teknisyenleri sahip oldukları diploma veya belgelerin hak kazandırdığı unvanlardan başkalarını kullanamazlar, hastalar da doğrudan doğruya mesleki ilişkiye giremezler, laboratuvarlarında münhasıran diş kliniklerinde kullanılması gereken araç ve gereçleri bulunduramazlar."
- 1989 tarih ve 3575 sayılı kanunun ek 8inci maddesine göre "diploması veya meslek belgesi olmaksızın diş protez teknisyenliği mesleğini icra edenlerle ek 7inci madde hükümlerine aykırı davranışlarda bulunan diş protez teknisyenleri hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Ayrıca işyerlerinde meslekleri ile ilgili olmadığı tespit edilen araç ve gereçler müsadere edilir.
- Meslek diplomasını yetkili olmayan kişilere kullandıran dişhekimleri 3224 sayılı yasanın 45. maddesine göre "1-3 yıl hapis" ve disiplin yönetmeliğine göre "meslekten men" cezası ile cezalandırılırlar.

SAĞLIK SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ İÇİN TEMEL KRİTERLER

Bir ülkede sağlık sorunlarının çözümlenmesinden söz edebilmek için iki temel koşulun yerine getirilmesi zorunludur.

a. Tüm bireylerin ihtiyaç duydukları zaman, sağlık hizmetlerini eşit bir şekilde alabilecekleri yeterli çokluk ve nitelikte bulabilmeleri.
b. Sağlık hizmeti ihtiyacı olan bireylerin bu hizmetlere ekonomik ya da başka bir engel olmadan ulaşabilmeleri.

Bütün bu koşulların sağlanması ise;

- Sağlıklı yaşam kriterlerini yükseltmeyi temel hedef sayan çağdaş bir yönetim anlayışı ve toplumsal kültürün varlığına,
- Hizmetlerin finansmanı ve sunumu için,
  a. Vergi adaletinin ve etkili bir vergi toplama sisteminin varlığına
  b. Ulusal gelirin dengeli ve adil dağılımına
  c. Etkin , gelişmiş bir **sosyal güvenlik sisteminin** varlığına bağlıdır.

Sahte dişhekimliği olgusu, çok çeşitli sosyal sebeplere dayandığı için, tüm etken faktörler ortadan kalkmadıkça (her türlü suçta olduğu gibi) tamamen ortadan kaldırılamaz. Bunun için, ekonomik, sosyal ve kültürel olumsuzluklar

düzeltilmeli, toplum bir bütün olarak, tüm sağlık sorunları ile birlikte ağız-diş sağlığını koruma bilincine ulaştırılmalı ve tedavi ile sağlanabilecek hizmetlere ulaşımda engeller ortadan kaldırılmalıdır.

SAHTE DİŞHEKİMLİĞİ İLE MÜCADELE İÇİN SORUMLULUK KİMLERDEDİR?

Sağlıklı yaşam ve tıbbi bakım doğuştan kazanılmış temel insanlık hakkıdır. Tüm temel hakların olduğu gibi, sağlık hakkının da yerine getirilmesinin sorumluluk ve görevi toplumun örgütlü gücü olan devletindir.

Sahte dişhekimliği ve onun verdiği zararlara yönelik önlemleri almak ve gereklerini yerine getirmek de devletin, (Sağlık Bakanlığı'nın) işidir. Ancak konunun özelliği nedeniyle Sağlık Bakanlığı (merkez ve taşra teşkilatı)na ilave olarak Dişhekimleri ve Dişhekimleri Odaları, Valilikler, Defterdarlıklar, Belediyeler, Adalet Bakanlığı, Diğer Yerel Yöneticiler ve Medya sahte dişhekimliği ile mücadelede üzerlerine düşen toplumsal görevi yerine getirmelidir.

SAHTE DİŞHEKİMLİĞİ İLE MÜCADELEDE SAĞLIK BAKANLIĞI'NCA ALINABİLECEK ÖNLEMLER

- Dişhekimi bulunmayan yerleşim yerlerinde insanların Ağız ve Diş Sağlığı sahte dişhekimlerine teslim edilmektedir. Dişhekimi olmayan yerleşim bölgelerine mutlaka dişhekimi atanmalıdır. Yapılan atamaların il emriyle merkeze alınması önlenmelidir.
- Ağız ve Diş Sağlığı Şube Müdürlüklerine mutlaka dişhekimi atanmalı ve bu atamalar Sağlık Bakanlığı'nca yapılmalı,İl Sağlık Müdürlükleri kanalı ile değişimli olarak hastane dişhekimlerinin görev yapması uygun görülmemelidir.
- 3575 sayılı yasa Sağlık Bakanlığı'nca eksiksiz olarak uygulatılmalıdır. Bu yasada tarif edildiği şekilde diş protez teknisyeni unvanı taşıyan kişiler dışında yetkisiz kişilerin açmış oldukları diş protez laboratuvarları (ki sahte dişhekimliğinin kaynaklarından birini oluşturmaktadır) İl Sağlık Müdürlüklerince faaliyetten men edilmelidir.
- Yeni diş protez laboratuvarı açacak olanlar 3575 sayılı yasa Ek Madde 10'da belirtildiği şekilde mahallin en büyük mülki amirine başvurmalı,bu makamın belirteceği şartlara (Sağlık Bakanlığı'nca yayınlanan 09.08.2000 Tarih ve 24135 sayılı resmi gazetede yayınlanan yönetmeliğe) uymalıdır.

Halen faaliyete devam eden laboratuvarlardan da aynı şartları yerine getirmeleri istenmelidir. Rutin denetlemeler mutlaka yapılmalıdır.

- Sahte dişhekimliği ile mücadelede görev ve yetki asıl olarak Sağlık Bakanlığın da olmalı yetki eksiklikleri varsa giderilmeli Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı ile koordinasyon kurulmalıdır.
- İl Sağlık Müdürlüklerinin sahte dişhekimleri ile mücadelelerinde ve diş protez laboratuvarlarının denetlenmesinde Dişhekimleri Odası yetkilileri veya odanın görevlendireceği üyelerine valiliklerce geçici olarak belirli dönemlerde yetki verilmesi için Sağlık Bakanlığı'nca Valiliklere genelge gönderilmelidir.
- 3575 sayılı yasa Ek Madde 8'in cezasının paraya çevrilebilmesi veya ertelenmesinin kaldırılması için gerekli yasa değişikliği mutlaka yapılmalıdır.
- Yerleşim birimlerinde yetkisiz kişilerce çalıştırılan Sağlık Kabini, iğneci, pansumancı, sünnetçi vs. yerler kapatılmalıdır. Yetkili olanlar ise çok sıkı denetlenmelidir.
- Bazı illerde il hıfzısıhha kurullarınca oluşturulmaya çalışılan Sağlık Zabıtası ekipleri Sağlık Bakanlığı'nca oluşturulmalı, sahte dişhekimliği ile mücadele zabıtanın görevleri arasında olmalıdır.
- Ağız ve Diş Sağlığı Şube Müdürlerinin kendi görev ve yetkilerini yeterince kullanıp kullanmadıkları konusu bakanlıkça takip edilmelidir.
- Ağız ve Diş Sağlığı Genel Müdürlüğü bir an önce kurulmalıdır.
- Yalnızca dişhekimliği muayenehanesinde kullanılacak alet ve malzemelerin dişhekimi olmayanlara satılmaması ve dişhekimliği alet, cihaz ve malzemelerinin pazarlandığı firmalardan bir dişhekiminin sorumlu olması konusu Sağlık Bakanlığı'nca çıkarılacak bir yönetmelik ile düzenlenmelidir.
- 3575 sayılı yasa diş teknisyeninin kim olduğunu belirlemiştir. Sağlık Bakanlığı yasaya uyulmasını sağlamalıdır. MEB'nin 3308 sayılı yasaya dayanarak verdiği belgenin diş laboratuvarı açmaya olanak tanımaması için gerekli girişimlerde bulunmalıdır.
- Sağlık Bakanlığı, SSK, Türk Silahlı Kuvvetleri hastanelerinin ağız ve diş sağlığı hizmeti sunulan bazı birimlerinde hasta eliyle laboratuvarlara ölçü gönderilmektedir. Bakanlık diş teknisyeni ile hastanın doğrudan ilişkiye girdiği 3575 sayılı yasaya aykırı bu durumu önlemelidir.
- Tüm fertlerin sağlık sigortası kapsamına alınması ve devletin veremediği ağız diş sağlığı hizmetini, ağız diş sağlığı hizmeti verilen özel sağlık kuruluşlarından belge karşılığı satın alması sahtecileri ortadan kaldıracaktır.

İL SAĞLIK MÜDÜRLÜKLERİ NELER YAPABİLİRLER?

İl Sağlık Müdürlükleri sahte dişhekimlerini önleme konusunda yeterli çalışma içerisinde olurlarsa,sorunun büyük kısmı çözülür. Çünkü yasalar sahte dişhe-

kimliğini yasaklamış ve bu konuda asıl yetkiyi İl Sağlık Müdürlüklerine vermiştir. Yasalara uymayan her işyeri müdürlükçe kapatılabilir. Kişiler hakkında yasal işlemler yapılır.

DİŞHEKİMLERİ ODALARI NELER YAPABİLİRLER?

- Odalar sahte dişhekimliği ile ilgili sıkıntıları sürekli olarak yetkili mercilere (C.Savcılığı, vilayet, Sağlık Müdürlüğü) yazılı olarak bildirmeli, şikayette bulunmalıdırlar.
- Oda Yönetim Kurulu bürokrasi ile sıcak ilişkiler kurmalı, sorunları anlatmalı ve destek istemelidir.
- Odalar sahte dişhekimliği ile mücadele grubu kurmalıdırlar.
- Oda Sağlık Müdürlüğü denetim ekibi içerisinde vilayet oluru ile üye bulundurmalıdır.
- Hastaların bu konudaki şikayetlerini bir tutanakla tespit edip Cumhuriyet Savcılığına bildirmelidirler.
- Üyelerden gelen duyumların sağlıklı olarak değerlendirilmesi ve saklanması (Bilgi Bankası) için form hazırlayarak (Adres, kimlik, telefon numarası hasta şikayeti vs.) üyelere dağıtabilirler.
- Adli vaka takibi için Sağlık Bakanlığının, SSK'nın ve Üniversitelerin Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan birimleri ile temasa geçerek kuşkulu durumların bildirilmesi konusunda girişimlerde bulunabilirler.
- Sahte Dişhekimlerine yönelik mücadeledeki sıkıntıları il hıfzısıhha kurullarında gündeme getirerek mücadeleyi etkinleştirebilirler.
- Odaların yasal işlemleri için oda avukatı mutlaka bulunmalıdır.
- Oda avukatının duruşmaya yargıç tarafından müdahil kabul edilmediği durumlarda hazine avukatlarından yaralanabilirler. Maliye muhakemat bölümü müdahil avukat olarak girebilmektedirler (Sağlık Müdürlüğü avukat isteğinde bulunur).
- Üyelerine sahte dişhekimlerine protez yapan laboratuarları odaya bildirmeleri ve bu laboratuarlara protez yaptırmamaları konusunda uyarılarda bulunurlar.
- Üyelere yanında çalıştırdıkları elemanların özellikle erkek elemanların kontrol altında tutulması konusunda uyarıda bulunmalıdırlar.
- Yazılı ve görsel medya aracılığı ile sahte dişhekimliği konusunda halkı uyarıcı ve aydınlatıcı çalışmalar yapılmalıdır. Yapılan denetimlerdeki sağlıksız koşulların görüntülenerek halka gösterilmesi sağlanmalıdır. TDB tarafından hazırlanan sahte dişhekimliğine karşı afişlerin halkın görebileceği mekanlara asılması temin edilmelidir. ..

DİŞHEKİMLERİ BİREYSEL OLARAK SAHTE DİŞHEKİMLİĞİNE KARŞI NELER YAPABİLİRLER?

- Sahte dişhekimleri ile mücadelede oda çalışmalarına destek vererek denetlemeler de, komisyonlarda görev alabilirler.
- Bir hastası kanalı ile veya herhangi bir şekilde öğrendikleri sahte dişhekimlerinin isim ve adreslerini odalarına bildirmelidirler.
- Muayenehanelerinde yardımcı personel olarak erkek eleman çalıştırmamaya gayret etmelidirler.
- Muayenehanelerinde yetkili olmayan elemanın hasta ağzında çalışmasına göz yummamalıdırlar.
- Sosyal yaşamlarında bulundukları topluluklarda sahte dişhekimlerinin toplum sağlığına verdikleri zararları anlatmalıdırlar..
- Çağdaş normlara uygun bir şekilde ağız diş sağlığı hizmeti vererek insanlara mutlaka dişhekiminden en iyi hizmeti alabilecekleri inancını yerleştirmelidirler.
- Sahte dişhekiminin ölçü ve modeline protez yaptığını bildikleri laboratuvarı odalarına bildirmeli ve o laboratuvara protez yaptırmamalıdırlar.

DEFTERDARLIKLAR NELER YAPABİLİRLER?

Denetlemelerde eleman vererek mali yönden de denetlemeyi temin edebilirler.

VALİLİKTEN EMNİYET GÖREVLİLERİ TEMİNİ

Sahte dişhekimi için mücadelede tatsız olaylar olmaması için mutlaka emniyet görevlisi bulunmalıdır. Emniyet Müdürlüğüyle kurulacak sıcak ilişkiler bu katılımı kolaylaştırmaktadır. Bu konuda sıkıntı yaşanan bölgelerde Sağlık Müdürlüğü vasıtasıyla Valilik'ten emniyet görevlisi temini konusunda alınacak onay,bu sorunu ortadan kaldıracaktır. (Örnek 2)

BELEDİYELERİN SAHTE DİŞHEKİMLİĞİ İLE MÜCADELEDE YETKİLERİ

1580 sayılı belediyeler yasasının 19.Madde 2.bendinde şöyle denilmektedir "Belediyenin ve belde halkının sıhhat,selamet ve refahını temin ve intizamı beldeyi halelden vikaye maksadı ile kanunların bahşettiği selahiyete müsteni-

den emirler vermek ve belediye yasakları koymak ve infaz ettirmek,hilafında hareketleri görülenleri cezalandırmak"

Açıklama
Bu bend, belediyelerin belde halkının (hemşehrilerin) sağlık, huzur ve refahını sağlamak için önlemler almak, belde esenliğini gözeten emirler ve yasaklar koymak,cezai yaptırımlar uygulamak yetkisini vurgulamaktadır.

KÖY MUHTARLARININ YETKİLERİ

442 sayılı Köy Kanunu'nun 5. Fasıl 35. Maddesinde köy muhtarlarının görevleri belirtilmiştir. Bu görevler arasında 'Hekim olmayanların ve üfürükçülerin hastalara ilaç yapmasını men etmek ve Hükümete haber vermek' de bulunmaktadır.

Buna göre köy muhtarları sahte dişhekimlerini jandarmaya haber vermek zorundadırlar..

SAHTE DİŞHEKİMİNİN TESPİTİ NASIL YAPILIR?

- Oda bültenlerinde meslektaşlara bildikleri sahte dişhekimlerini odaya bildirmeleri sık sık hatırlatılmalıdır. (Yazıda özellikle muayenehanelere gelen hastalardan daha önce sahte dişhekimine gittiği, protez yaptırdığı anlaşılanlardan isim ve adres öğrenilmesi rica edilmelidir).
- Denetleme grubu mahalleleri dolaştığında oradaki esnafa ve özellikle kahvehanelerdeki vatandaşlara "Bir hastamız var yakında dişçi var mı?" diye sorarak isim ve adres öğrenebilir.
- Mahalle muhtarına sorarak sahte dişhekimleri öğrenilebilir.
- Eczanelere sorarak öğrenilebilir.
- Diş protez laboratuarları denetlenerek, varsa sahte dişhekimine ait ölçü ve modeller tespit edilebilir.
- Odalar yerel televizyonlarda halka verdikleri mesajlarda "Çevrenizde dişhekimi olmadığı halde insanların dişlerine müdahale eden kişiler varsa isim ve adresini dişhekiminize veya Dişhekimleri Odasına bildirmeniz sevdiklerinizin sağlığı için çok önemlidir." İbaresini kullanarak halkın yardımı istenebilir.

Yukarıda belirtilen tespit usulleri çok ilkel gibi gözükmekte ise de bunlar sonuç alınabilecek pratik yöntemlerdir.

LABORATUARLARDA SAHTE DİŞHEKİMLERİNE PROTEZ YAPILMASI ÖNLENMELİDİR

3575 sayılı yasa diş protez teknisyenlerinin görev ve yetkilerini tarif etmiştir. Yasaya göre diş protez teknisyenleri ancak dişhekimi eliyle alınmış ölçü üzerinde protez yapabilirler. Laboratuarda dişhekimi olmayan kişinin ölçü veya modeli üzerinde herhangi bir işlem yapılması yasaya aykırıdır.

Yasaya aykırı uygulama yapan diş protez laboratuarı Sağlık Müdürlüğü'nce kapatılabilir ve 3575 sayılı yasaya aykırılıktan dava açılır. Bunun tespiti için de laboratuar denetiminde ölçü ve modelin hangi dişhekimine ait olduğu sorulur. Şüpheli durumlarda o dişhekimine (verilen isme) telefon açılarak böyle bir ölçüsünün olup olmadığı öğrenilir.

Laboratuarların ancak yetkili kişilerce açılması temin edilip laboratuarların hekim olmayan kişilere protez yapmaması sağlanırsa sahte dişhekimliğinin bir ayağı ortadan kaldırılmış olacaktır.

ODALARDA SAHTE DİŞHEKİMLİĞİ İLE MÜCADELE AMAÇLI BULUNDURULACAK DOSYALAR

- Sahte dişhekimliği yaptığı belirlenen, ihbar ve şikayet edilenlerin isim ve adreslerini içeren dosya.
- Sahte dişhekimlerinin yakalanmasından sonra yapılan işlemlerin ve açılan davanın evraklarının bulundurulduğu hukuk dosyası.

ODA AVUKATI

Her odanın yasal işlerinin takibi ve sahte dişhekimleri hakkında suç duyurusu yapılması, dava açılması ve sonuçlandırılması için bir avukatı bulunmalıdır. Davaları sürekli aynı avukatın takibi kişileri ve olayları kavrayabilmesinde yararlı olacaktır (Oda avukatının mahkemece müdahil olarak kabul edilmediği durumlarda Sağlık Müdürlüğünce maliye muhakemat avukatı isteminde bulunulur).

SAHTE DİŞHEKİMİ NEREYE ve NASIL ŞİKAYET EDİLMELİDİR?

Sahte dişhekimliği yaptığı tespit edilen kişilerin şikayet edilecekleri yer Cumhuriyet Savcılıklarıdır. Oda bir dilekçe ile sahte dişhekiminin açık adres,isim

ve soyadını ve kişinin 3575 sayılı yasaya aykırı hareket ettiğini belirterek Cumhuriyet Savcılığına müracaatta bulunur.

Fakat genellikle bu yöntem çok olumlu sonuçlar vermemektedir. Çünkü Cumhuriyet Savcılığı yazılı adreste araştırma yapmak için polis memurlarını göndermekte veya kişiyi ifade vermek üzere Cumhuriyet Savcılığına çağırmaktadır. Çağırılan kişi sahte dişhekimliği yapmadığını ifade ettiğinde şikayet takipsizlikle sonuçlanmaktadır.

Bu bakımdan odalarımız sahte dişhekimi tespit ettiklerinde veya ihbar, şikayet aldıklarında Sağlık Müdürlüğü ile birlikte denetlemeye gitmelidirler. Sağlık Müdürlüğü ekipleri ile Emniyet Müdürlüğünden bir görevli ve bilirkişi olarak bir oda yetkilisi dişhekimi birlikte olmak kaydı ile sahte dişhekiminin yerine bizzat gidilmelidir. İşyerinde tutanak tutulmalı, aletlere el konularak yeddi emine teslim edilmeli ve daha sonra dava açılmalıdır. Bu yöntem sahteciliğe anında müdahale edilmesi ve netice alınabilmesinde daha etkili olmaktadır.

SAHTE DİŞHEKİMİ TESPİTİNE KİMLER GİTMELİ?

Sahte dişhekimi tespitine;

- Sağlık Müdürlüğü görevlileri (İlçelerde Sağlık Grup Başkanlığı görevlileri)
- Emniyet görevlileri
- Oda adına görevli bilirkişi (Örnek 2'de gösterildiği gibi valilikten denetleme yetki onayı almış olanlar)
- Mümkün olursa Oda avukatı gitmelidir.

SAHTE DİŞHEKİMİ TESPİTİNE GİDERKEN BULUNDURULMASI GEREKENLER

- Denetim grubu yanında tutanak için; boş dosya kağıtları, kopya kağıtları, kalem, toplu iğne ve iş yeri mühürlendiğinde iş yeri kapısına yazı yazmak için karton ve ip bulundurmalıdır.
- İşyerinin mühürlenebilmesi için Sağlık Müdürlüğü ekibinin mühür ve mum getirmesi sağlanmalıdır.
- El konulan alet ve malzemelerin taşınabileceği bir araç sağlık müdürlüğünce temin edilmelidir.

SAHTE DİŞHEKİMİNİN ALET ve MALZEMELERİNE EL KONULMASI

- Eğer sahte dişhekimliği yapan kişi yetki belgesi veya diploması olan diş protez teknisyeni ise;

Yalnız dişhekiminin kullanabileceği alet ve malzemeler tespit edilip bunların isim,marka ve adetleri tutanakta belirtilerek el konulmalıdır. (Örnek 4)

- Eğer sahte dişhekimliği yapan kişinin diş protez teknisyeni olduğunu gösterir belge de yoksa;

Aynı zamanda diş protez teknisyenlerince kullanılabilecek alet ve malzemeler de tutanakta belirtilerek onlara da el konulmalıdır.

- El konulacak alet ve malzemeler bir torbaya konularak veya konulamayacak büyüklükte ise bandajlanarak mühürlenmelidir. El konulan malzemeler Sağlık Müdürlüğü'nde yeddi emin olarak tutulmalı, dava açıldıktan sonra savcılıkça istenilince savcılık emanetine teslim edilmelidir.

SAHTE DİŞHEKİMİNİN İŞ YERİ MÜHÜRLENİRKEN İŞ YERİNDE ALINMASI GEREKLİ TEDBİRLER

Sahte dişhekimliği yapan diş protez laboratuarı veya başka bir işyeri mühürlenerek kapatılacak olduğunda;

- İş yerinin sigorta şartelleri indirilmeli,
- Su vanası kapatılmalı,
- İçeride tüp vs. gibi patlayıcı maddeler varsa dışarı çıkartılmalı,
- İçerisinde canlı olan akvaryum, kafes vs. varsa yine dışarı çıkartılmalıdır.

DAVALARIN 3575 SAYILI YASAYA GÖRE AÇILMASI

3575 sayılı yasa;

- Kimlerin diş protez teknisyeni olduğunu,
- Diş protez teknisyeninin yapabileceği işlerin sınırlarını,
- Bulunduramayacağı cihaz ve malzemeleri belirlemiştir.
- 3575 sayılı yasa sadece diş protez teknisyeni olup ta sahte dişhekimliği yapanlara değil aynı zamanda diş teknisyeni olmadığı halde diş teknisyenliği yapanlara veya onun alet ve malzemelerini bulunduranlara uygulanacak cezaları da belirlemiştir.

Bu nedenle, sahte dişhekimleri hakkında açılacak davalar mutlaka 3575 sayılı yasaya muhalefetten açılmalıdır. Sahte dişhekiminin işyerinde tutulan tutanakta da mutlaka kişinin 3575 sayılı yasaya aykırı davrandığı belirtilmelidir.

(Örnek 1)

..... İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Aşağıda isimleri belirtilen dişhekimleri, sahte dişhekimliği ile mücadele konusunda Sağlık Müdürlüğü ile birlikte yapılacak çalışmalarda görev alabileceklerini odamıza bildirmişlerdir.

İlgili dişhekimlerine görev oluru verilmesi konusunda gerekenin yapılmasını ve odamıza bildirilmesini arz ederim.

.....
.....Dişhekimleri Odası Başkanı

.....Dişhekimleri Odası .....
.....Hastanesi Dişhekimi
.....Serbest Dişhekimi

(Örnek 2)

ONAY BELGESİ

VALİLİK MAKAMINA

.....

Bakanlığımız Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 20.07.1996 tarih ve 10284 sayılı ve yine mükerrer emirleri ile "dişçi ve diş teknisyeni vs." gibi isimler kullanarak diş hekimliği mesleğine icra etmeye kalkan ve yasal olmayan bir faaliyet yürüten kişilerin çalıştığına dair duyumlar alındığı bildirilmektedir.

İlimiz sınırları içerisinde dişhekimi olmadığı halde 3575 sayılı yasaya aykırı olarak münhasıran diş kliniklerinde kullanılabilecek alet ve malzemeleri bulundurarak bu işi yapmaya çalışan böylece toplum ağız ve diş sağlığını olumsuz yönde etkileyen, bulaşıcı hastalıkların yaygınlaşmasına neden olan kişi ve iş yerlerini takip ve denetleyerek mevcut yasalar çerçevesinde mücadele etmek için kurulan ve aşağıda isimleri belirtilen komisyon üyesi diş hekimlerinin görevlendirilmesi uygun görülmüştür.

.....
İl Sağlık Müdürü

OLUR

..... / ..... / .....

.....
Vali

..... Dişhekimleri Odası .....'ı
..... Devlet Hastanesi Dişhekimi
..... Serbest Dişhekimi

(Örnek 3)

POLİS TEMİNİ İÇİN VALİLİK OLURU

VALİLİK MAKAMINA

.....

Halk sağlığını olumsuz yönte etkileyen ve bulaşıcı hastalıkların yaygınlaşmasına önemli bir etken oluşturan "Sahte Dişhekimliği" ile mücadele için mevcut yasalar çerçevesinde Müdürlüğümüz elemanları ile Dişhekimleri Odası görevlilerinin birlikte yürüttükleri görevlerinde karşılaşılabilecek olası sıkıntıların engellenmesi amacı ile Emniyet Müdürlüğünce bir ekiple takviye verilmesi yönünde müsaadelerinizi arz ederiz.

.....
İl Sağlık Müdürü

OLUR

..... / ..... / .....

.....

Vali

(Örnek 4)

TUTANAK ÖRNEĞİ

TUTANAKTIR

Sağlık Bakanlığı'nın mükerrer genelgeleri doğrultusunda 3575 sayılı yasaya aykırı uygulamalar yaparak halk sağlığını tehdit eden sahte dişhekimlerini tespit amacı ile alınan ihbar ve şikayetler doğrultusunda ..... Dişhekimleri Odası görevlileri, Emniyet Müdürlüğü görevlileri ve Sağlık Müdürlüğü görevlileri ..... günü..... saatte birlikte yaptıkları denetlemelerde ..... adresindeki iş yerine gelindi. İş yerinin ..... isimli şahsa ait olduğu (sorularak, tabeladan, vergi levhasından , şahsın beyanından) belirlendi.

İş yerinin girişte bir antre, bir bekleme salonu, bir hasta kabul odası ve bir laboratuardan ve wc den ibaret (olduğu şekilde tarif edilecek) olduğu görüldü.

İş yerinde sorumlu bir dişhekimi olmadığı halde ağız ve diş sağlığı hizmeti vermek için gerekli alet ve malzemelerin 3575 sayılı yasaya aykırı olarak bulundurulduğu ve bu amaçla kullanılmış olduğu tesbit edildi.

İş yerinde 3575 sayılı yasaya aykırı olarak bulunduğu tesbit edilen alet ve malzemelerin dökümü aşağıdadır.

..... (.....kutu)
..... (.....adet)
..... (.....paket)

Yukarıda dökümü yapılan alet ve malzemelere el konulmuştur.

İşbu tutanak ..... sayfa (3) nüsha olarak olay yerinde aşağıda isimleri belirtilen kişilerin gözleri önünde tutulup imzalanmıştır.

..... Dişhekimleri Odası Görevlisi	Emniyet Müdürlüğü Görevlisi	Sağlık Müdürlüğü Görevlisi
(İmza)	(İmza)	(İmza)

İşyeri Sahibi
(İmza)
(İmzalamazsa imzadan imtina yazılıp bir görevli imzalar)